אישים באגרות הראי"ה

רבי יצחק אייזיק חבר, בעל "פתחי שערים"

מקובל ורב בליטא, מחבר "פתחי שערים" · תקמ"ט–תרי"ג (1789–1852)

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

רבי יצחק אייזיק חבר נולד בשנת תקמ"ט (1789) בהורודנה. היה תלמידו של רבי מנחם מנדל משקלוב, תלמיד הגאון מווילנה, ולכן כונה "פה שלישי להגר"א". כיהן ברבנות בכמה עיירות בליטא, ובשנותיו האחרונות בסובאלק. בספרו "פתחי שערים" שילב את תורת האר"י, הגר"א והרמח"ל, ובספר "מגן וצינה" הוכיח את אמיתות הזוהר. חיבר גם ספרים בהלכה. נפטר בכ"ט בחשון תרי"ג (1852).

הרב קוק על רבי יצחק אייזיק חבר

לסופר "בן ישראל", שביקש לדעת היכן בספרי הקבלה מדובר על ארץ ישראל ועל הגאולה, הרב קוק מפנה בין השאר לספר "פתחי שערים" של רבי יצחק אייזיק חבר (כרך ב', אגרת תמז).

האגרות

כרך ב', אגרת תמז: אל הסופר "בן ישראל": בספרי הקבלה מדובר רבות על ארץ ישראל ועל הגאולה, וביניהם "פתחי שערים".

"לאחרון ר' אייזיק חבר"

ראו גם

תולדות רבי יצחק אייזיק חבר. ("רבי יצחק אייזיק חבר", המכלול)

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר רבי יצחק אייזיק חבר, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תמז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"א מנחם אב תרע"ב - רחובות **נמען:** הסופר 'בן ישראל'

כמעט כל ספר קבלה מדבר על ארץ ישראל וגאולה, כי הקבלה כולה היא 'צפיית ישועה'. הרב קוק מפנה לזוהר, לתיקונים, ל'מגלה עמוקות', לשל"ה, למהר"ל (בעיקר 'נצח ישראל'), לר' נחמן מברסלב, ל'שער השמים' של ר' אברהם הירירה, ל'דעת תבונות' של הרמח"ל ול'פתחי שערים' של ר' אייזיק חבר. הרב קוק ממליץ על ספרי ערכים לאיתור 'פנינים לעטרת התחייה הלאומית'.

עיקרי הדברים

- הקבלה כולה צפיית ישועה.
- רשימת ספרי קבלה על ארץ ישראל וגאולה.
- פנינים לתחייה הלאומית.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], כ"א מנ"א[2] תרע"ב[3].

כ'[4] הסופר היקר בן ישראל, שלו'[5].

הקשית לשאול [ביקשת דבר קשה] ממני, בהיותי יושב פה ברחובות, מחוסר ספרים, לרשום לך מספרי הקבלה את המקומות המדברים ע"ד[6] א"י[7] וגאולה. אמת הדבר, כי אין כמעט גם ספר-קבלה אחד שלא ידבר ע"ד א"י וגאולה, כי הקבלה כולה היא צפיית ישועה, כראוי לחכמה עליונה, שאינה מתפשרת עם ההוה הלקוי [כראוי לחכמה העליונה, שאינה משלימה עם המציאות הפגומה] כי-אם עולה היא ברוח-ד' אל העתיד המתוקן הנהדר בקודש, וחכמי ישראל לא יוכלו לדבר בחזון אמת ונורא זה כ"א[8] ע"י[9] א"י וגאולה. ראש לכל הלא בס'[10] הזוהר אין כמעט פרשה אחת שלא ידובר בה ע"ד גאולה וא"י[11], ובס' התיקונים [בספר תיקוני הזוהר] במקומות רבים. בס' "מגלה עמוקות" כמעט בכל אופן מרנ"ב אופניו, [בספר "מגלה עמוקות" לרבי נתן נטע שפירא, ובו רנ"ב (252) פירושים לתפילת משה "ואתחנן"] בשל"ה [בספר "שני לוחות הברית" לרבי ישעיה הורוויץ] במקומות רבים, ביחוד בחלק הראשון, בספרי מוהר"ל[12] מפראג, שגם הוא על המקובלים יחשב, אע"פ[13] שסגנונו שונה מרוב בני-גילו, [בני דורו] ביחוד בס' "נצח ישראל". בספרות החסידות הרבה לדבר ע"ד א"י מוהר"ן[14] מברסלב, [רבי נחמן מברסלב] בספריו הרבים ושיחותיו. עוד בס' "שער השמים" לר' אברהם אירירה, [ספר קבלה של רבי אברהם קוהן דה הררה] בס' "דעת תבונות" לרמ"ח לוצטי, [ספר של רבי משה חיים לוצאטו (הרמח"ל)] וס' "פתחי שערים": לאחרון ר'[15] אייזיק חבר. [ספר קבלה של רבי יצחק אייזיק חבר, מתלמידי תלמידי הגר"א] את המקומות הפרטיים קשה לי לציין מבלעדי הספרים תחת ידי. עצתי שתעזר בספרי-הערכים, כמו "ערכי הכינויים" לבעל "סדר הדורות", [ספר מפתח לכינויים שבספרי הקבלה, לרבי יחיאל היילפרין] "קהלת יעקב" לבעל "מלא הרועים", [ספר ערכים בקבלה לרבי יעקב צבי יאליש] "מדרש תלפיות". [ספר ערכים מסודר לפי אלף-בית, לרבי אליהו הכהן מאיזמיר]

בכל אלה תמצא המון רב פנינים שראוים לשבצם בעטרת התחיה הלאומית, שיהיו לחן ולכבוד כשיטפל בהם לוטש אמן [אומן שמלטש אבנים טובות] ובעל-כשרון.

סלח נא, על אשר לא אוכל למלא חפצך הנכבד כראוי. חזק ואמץ בעבודת-הספרות בדרך טובה וישרה, שראוי ללכת בה לבנין האומה וכבודה, ויהי חלקך בין הבונים הנאמנים, בעלי הלב הטהור והרוח הנכון, ויהי ד' עמך.

בכבוד וברכה,

אברהם יצחק ה"ק

באהבה אדר"ש[16] חביבנו הסופר הישיש היקר מר אז"ר[17] [אלתר זאב רבינוביץ, סופר עברי בן הזמן] נ"י[18]. הנ"ל[19]

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. מנ"א - מנחם אב
3. תרע"ב - השנה תרע"ב (1911/1912)
4. כ' - כבוד
5. שלו' - שלום
6. ע"ד - על דבר
7. א"י - ארץ ישראל
8. כ"א - כי אם
9. ע"י - על ידי
10. בס' - בספר
11. וא"י - וארץ ישראל
12. מוהר"ל - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות ל (כגון לוי / ליב) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
13. אע"פ - אף על פי
14. מוהר"נ - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות נ (כגון נתן / נחום / נפתלי / נחמן) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
15. ר' - רבי
16. אדר"ש - אחר דרישת שלום
17. אז"ר - אלכסנדר זיסקינד רבינוביץ (כינויו הספרותי של הסופר)
18. נ"י - נרו יאיר
19. הנ"ל - הנזכר לעיל